

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΧΡΟΝΙΑ ΙΓ' - φύλ. 4 * ΑΘΗΝΑ, ΣΑΒΑΤΟ, 24 ΤΟΥ ΓΕΝΝΑΡΗ 1915 * ΑΡΙΘΜΟΣ 549

ΕΝΑΣ ΛΑΟΣ ΥΨΩΝΕΤΑΙ ΑΜΑ ΔΕΙΞΗ
ΠΩΣ ΔΕ ΦΟΒΑΤΑΙ ΤΗΝ ΑΛΗΘΕΙΑ
ΨΥΧΑΡΗΣ

G. BRANDES. Για τον Ήφαιστο και τη ζωή του (συνέχεια).

ΓΟΥΣΤΑΒΟΥ ΓΚΕ-ΓΕΡΣΤΑΜ. Το βιβλίο του μικρού αδελφού (συνέχεια).

ΕΥΡΗΣΙΑΝΣ. Έπος από την «Ήφιγένεια». (Μετάφρ. Άλκου Φωτιάδη).

Α. ΚΟΥΚΟΥΛΑΣ. Το μετάλλιο.

ΠΑΝΟΣ Α. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ. Τα Καλήμερα στις στάνες. Ο,ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ. — ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

HEINE-SCHUMANN. Η αγάπη του ποιητή. (Μετάφρ. Ν. Ποριώτη).

R. SCHUMANN, OP. 48

Η ΑΓΑΠΗ ΤΟΥ ΠΟΙΗΤΗ

(DICHTERLIEBE)

Σειρά τραγουδιών από το «Λυρικό Ίντερμέδιο» του Heine στο ρυθμό της μουσικής του Schumann. — Έλληνικά τα πρωτοτραγουδία η Σμαράγδα Γεννάδη.

1

Τὸ Μάη, τὸ μήνα τὸν καλό,
ποὺ ἀνθίζουσι ὅλα τὰνθῆ,
τὸν Ἔρωτα ἢ καρδιά μου
νά πρωτανθίζῃ αἰστάνθη.

Τὸ Μάη, τὸ μήνα τὸ χρυσό,
ποὺ κελαϊδαίει τὰνθόνι,
σοῦ μίλησαν, κυρά μου,
οἱ πόθοι μου κ' οἱ πόνοι.

2

Τὰ δάκρυά μου ἀνθοῦνε
σὰν πληθὸς λουλούδια λαμπρά,
κ' οἱ θρήνοι μου ἀντηχοῦνε
σὰν ἀηδονιοῦ λαλιά.

Γιὰ νάχω ἓνα φίλῖ σου,
τάνθη ὅλα ἐγὼ σκορπῶ,
καὶ λένε σὴν αὐλή σου
τὰνθόνια ἓνα σκοπό.

3

Τὸ ρόδο, τὸ κρίνο, τὸν ἥλιο, τὰνθόνι,
πρὶν ὅλα μ' ἀγάπης καημὸ ἀγαποῦσα,
μὰ τώρα γιὰ σὲ ἡ ἀγάπη μὲ λυώνει,
τὴν ὁμορφῆ, ἀγνή, καὶ μικρούλα καὶ μόνη,
— πηγὴ τοῦ πόνου ἐσὺ γελοῦσα,
καὶ ρόδο, καὶ κρίνο μου, κ' ἤλιε καὶ ἀηδόνι, —

γιὰ σένα μὲ λυώνει,
τὴν ὁμορφῆ, ἀγνή, καὶ μικρούλα καὶ μόνη,
τὴ μόνη !

4

Ἄμα στὰ μάτια σὲ θωρῶ,
μοῦ φεύγει ὁ πόνος καὶ καημός,
κ' ἐνῶ στὰ χεῖλη σὲ φιλῶ,
λεβέντης εἶμαι καὶ γερός.

Στὸν κόρφο σου ἄμα γέρνω ἐγὼ,
οὐράνια μὲ μεθάει χαρὰ,
μὰ ὅταν μοῦ λές τὸ «σ' ἀγαπῶ»,
μὲ δάκρυα θρηγῶ πικρά.

5

Νάχω τὴν καρδιά μου κλείσει
μέσ' στοῦ κρίνου τὸν ἀνθό,
γλυκὰ θάχει τραγουδήσει
τὸ κρίνο τὴν ἀγαπῶ :

τραγοῦδι ποὺ τρεμοσβήνει
σὰν τὰ χεῖλη στὸ φίλῖ,
ποὺ μοῦ εἶχε δώσει ἐκείνη
σὲ μιὰν ὥρα μαγική.

6

Στοῦ Ρήνου τὸμορφὸ ρέμα,
τηρώντας μέσ' στὰ νερά,

ναὸ τρανὸ ἔχει στέμμα
κ' ἱερὸ ἢ Κολώνια ἢ πλατεία.

Μέσ' στὸ ναὸ μιὰ εἰκόνα,
γραμμένη σὲ δέρμα χρυσό,
σ' αὐτὸν ποῦ ζῶ τὸ χειμῶνα
μοῦ λάμπει μὲ φῶς γλυκό.

Φαντάζουσαν ἄνθη, ἀγγελάκια,
σιμὰ στὴν καλὴ Κυρά, —
στὰ μάγουλα, μάτια, χειλάκια
πῶς μοιάζει ἢ γλυκεῖά μου πιστά!

7

Σὲ συχωρῶ! —
κι ἂν στὴν καρδιά πονῶ,
γιὰ σένα κι ἂν θρηνηῶ,
καλὴ μου, κι ἂν θρηνηῶ, —
σὲ συχωρῶ!

Τί λαμπερὰ διαμάντια στὴ θωριά!
ποτὲ ἓνα φῶς στὴ μαύρη σου καρδιά, —
τόσον καιρὸ!

Σὲ συχωρῶ, —
γιὰ σένα κι ἂν θρηνηῶ,
κι ἂν στὸ χεῖρό μου σ' εἶδα,
δὲν εἶδα στὴν καρδιά σου μιὰν ἀχτίδα!
Εἶδα τί φίδια στὴν καρδιά φυλᾶς,
κ' εἶδα, γλυκεῖά μου τί καημοὺς περνᾶς.
Σὲ συχωρῶ!

8

Κι ἂν τῶξεραν τ' ἄνθη, τὰ κρίνα,
τί πόνο κλειῶ στὴν καρδιά,
θὰ κλαίγονταν κ' ἔκεινα,
γιὰ νᾶβρω γιαιρεία.

Κι ἂν μάθαιναν τᾶνθηδῶνα
τὸ μαῦρο μου καημὸ,
θ' ἀρχίζαν μὲ συμπόνια
παρήγορο σκοπὸ.

Καὶ τόση ἂν δῆ τᾶστέρη
σὲ μένα συφορᾶ,
θὰ πέση νὰ μοῦ φέρη
χρυσὴ παρηγοριά...

Κανεὶς δὲν τὸ γνωρίζει! —
μιὰ μόνη ὁμορφονιά, —
κι αὐτὴ σκληρὰ μοῦ σκίζει,
μοῦ σκίζει τὴν καρδιά.

9

Λαλάει βιολὶ καὶ φλογέρα,

τρομπέττες παίζουν βαριά·
τοῦ γάμου της εἶναι ἢ μέρα,
χορεύει, γελᾷ ἢ γλυκεῖα.

Σουραῦλια, γκαΐδες σφυρανε,
ταμποῦρα βροντᾶν γερά·
μ' ἄλλου θρηνοῦν καὶ βογγᾶνε
οἱ ἀγγέλοι οἱ ἀθῶοι πικρά.

10

Ἄμα ὁ σκοπὸς γροικιέται
ποῦ ἀρμόνιζε ἢ γλυκεῖα,
τὸ στῆθος μου πάει, χτυπιέται
μὲ πόνου μαχαιριά.

Κρυφὴ μιὰ ὀρμὴ μὲ σέρνει
σὲ λόγγος ἐρημικὸ
τὸ κλάμα ἐκεῖ μὲ παίρνει,
καὶ λυώνω στὸν καημὸ.

11

Λατρεύει ὁ Νιδὸς μιὰ Κόρη,
κ' ἢ Κόρη ἓναν ἄλλον ποθεῖ·
μὰ κι ὁ ἄλλος ἄλλη λατρεύει
καὶ στέφανα βάζει μ' αὐτή.

Κ' ἢ Κόρη, ἀπ' ὄνα πείσμα,
τὸν πρῶτο ποῦ διαβῆ
πάει κι ἄντρα της τὸν ἀρπάζει·
κι ὁ Νιδὸς μ' ἓναν πόνο ζῆ.

Παλιά νὰν αὐτὸ ἱστορία
καὶ νέα παντοτεινά·
μὰ σ' ὅποιον τύχη κ' ἔρθη
τοῦ σκίζει τὴν καρδιά.

12

Μιὰ ὠριόφεγγη ἀγούλα, στὸν κῆπο
διάβαινα μόνος ἐγώ· —
μιλούσαν, ψιθύριζαν τ' ἄνθη,
κ' εἶταν τὸ διάβα μου ἀργό.

Μιλούσαν, ψιθύριζαν τ' ἄνθη,
πικρὰ θωρώντας ἐμέ:
«Μέρωσε, κ' εἶν' ἀδερφή μας,
διαβάτη θλιμμένε, χλωμέ!»

13

Θρηνοῦσα στὸνειρό μου,
ποῦ σὲ εἶδα στὸν τάφο νεκρή...
Πρῶτ' ξυπνῶ, — καὶ τὸ δάκρυ
πάντα μοῦ κυλᾷ στὴ μορφή.

Θρηνοῦσα στὸνειρό μου,
ποῦ σὲ εἶδ' ἀπὸ μένα μακριά...

Πρωτὶ ξυπνῶ, — κι ὅλη μέρα
θρηγνῶ γιὰ σὲ πικρά.

Θρηνοῦσα στὸνειρό μου,
πού σὲ εἶδα γιὰ μὲ νὰ πονῆς...
Πρωτὶ ξυπνῶ, — καὶ τὸ κλάμα
βρῦση μὲ παίρνει εὐτύς.

14

Τῆ νύχτα, στὸν ὕπνο σὲ θωρῶ, —
ξυγώνεις μὲ χάρη χαιρετώντας,
καὶ πέφτω μὲ λαχτάρα ἐγὼ
σιὰ πόδια σου θρηγνώντας.

Με βλέπεις γλυκά, πονετικά,
τώραίο σου γέρνειξ ξανθὸ κεφάλι·
σιὰ μάτια σου δροσοβολᾷ
διαμάντια ὁ θρηῆνος πάλι.

Καὶ λόγο κρυφὸ μοῦ λὲς σιγά,
μοῦ δίνεις κλωνιὰ κυπαρίσσι...
Μὰ σὰν ξυπνῶ, — πᾶνε τὰ κλωνιὰ,
κι ὁ λόγος σου ἔχει σβῆσει!

15

Μοῦ δείχνει ἐν' ἄσπρο χέρι
τοῦ Θρούλου τὸν καιρὸ,
καὶ παίρνει νὰ μὲ φέρῃ
σὲ κόσμο ἐξωτικό...

Τὰ κρίνα ἐκεῖ εὐωδιάζουν
στὴ μαγικὴ βραδυά,
κ' ἐρωτικά ματιάζουν
τὰ ρόδα στὴ βραγιά·

κι ὅλα τὰ δέντρα ἤχοῦνε
σὲ θρόϊσμα γλυκὸ,
καὶ τὰ νερὰ κυλοῦνε
μὲ φλοίσβημα γοργό·

κι ἀνέτρα διαβαίνουν
Νεράϊδες καὶ Στοιχεῖα,
καὶ μὲ χοροὺς εὐφραίνουν
τοῦ ἀνθρώπου τὴν καρδιά·

καὶ καθὲ φύλλο λάμπει
στὸ δόρυσο πρωτὶ,
πού εἶναι γεμάτ' οἱ κάμποι
γαλήνη καὶ σιγή·

τραγοῦδια ἐρωτοπλάνα
ὁ ἀντίλοος ξυπνᾷ,
λαλοῦν γλυκὰ στὴ δρόνα
κρυμμένα τὰ πουλιά...

Ἄχ, νᾶμουν ἐκεῖ πέρα,

νὰ μοῦ χαρῆ ἡ καρδιά,
σὲ λεύτερον ἀέρα
νάνοϊξη τὰ φτερά!

Ἦ χάρα ὄνειρομένη,
στὸν ὕπνο κι ἂν σὲ ἰδῶ,
ἢ μέρα πού προβαίνει
σὲ σβῆνει σὰν ἀφρό...

16

Ἄρχαῖα σκληρὰ τραγοῦδια,
πικρόνειρα βαριά,
καιρὸς σας γιὰ τὸν τάφο' —
φέρετε τὴν κάσα πιά.

Θὰ βάλω μέσα κάτι, —
δὲ λέγω ἀκόμα τί,
μεγάλῃ ἄς εἶναι ἡ κάσα,
σὰν ἄχανο βουτσί.

Καὶ φέρετε μᾶ νεκροφόρα
καλόφτιαστη, φαρδεῖά,
κι ἄς εἶναι σὰ γιοφύρι
γιγάντιο μακρεῖά.

Καὶ φέρετε δράκους δώδεκα
μὰ νᾶναι καὶ δυνατοί,
καὶ σὰν τιτάνια εἰδῶλα
πελώριοι, κολοσσοί.

Τὴν κάσα νὰ μοῦ σηκώσουν,
νὰ ρίξουν τὴ στὸ γιολό...
Τρανὴ σὰν εἶναι ἡ κάσα,
καὶ λάκκο ἄς βρῆ τρανό.

Τόσο μεγάλῃ κάσα
τί θέλω καὶ ζητῶ ; —
Θὰ κλείσω τὸν καιρὸ μου
σ' αὐτὴ, μ' ὅ,τι ἀγαπῶ!

Ν. ΠΟΡΙΩΤΗΣ

— Στὸ «Σοσιαλισμὸ» πού ἀρχινήσανε νὰ ἐκδίδουν τὰ
«Σοσιαλιστικὰ κέντρα Ἀθηνῶν—Πειραιῶς», δημοσιεύεται
σ' ἐπιφυλλίδα μιὰ μελέτη τοῦ συνεργάτη μας κ. Κ. Χατζό-
πουλου μὲ τὸν τίτλο : «Τί θέλει καὶ τί εἶναι ὁ σοσιαλισμὸς»
πού πρέπει νὰν τὴ διαβάσουν ὅλοι, σοσιαλιστὲς καὶ μὴ, γιὰ
νὰ μάθουν ἐπιτέλους τί εἶναι αὐτὸ πού πιστεύουμε ἢ αὐτὸ
πού πολεμοῦμε. Ὁ «Σοσιαλισμὸς» βγαίνει δυὸ φορές τὸ
μῆνα καὶ πουλιέται μιὰ πεντάρα σ' ὅλα τὰ κίβκια.

— Μαθαίνουμε πὸς τυπώνονται σὲ τόμο τὰ στενογραφη-
μένα πραχτικά τῆς δίκες τοῦ Δελμούζου. Τὸ βιβλίον θὰ γίνεῖ
εἰκοσι κα ἀπάνου τυπογραφικὰ φύλλα. Ἡ περιήρημη αὐτὴ δί-
κη τοῦ Ἀνακλιῶ, ὅπου ἡ Ηρόληψη, ἡ Στενοκεφαλίκα καὶ ἡ
Σεκοφαντία λυσομανήσανε καὶ ζητήσανε νὰ κυλήσουνε στὸ
βοῦρκο τὴν Ἐπιστήμη καὶ τὴν Ἀλήθεια, ἄξιζε νὰ περάσε
στὴν ἱστορία αὐτοῦσια καὶ γιὰ τοῦτο μὲ χαρὰ μας μάθαμε
πὸς τυπώνονται τὰ στενογραφημένα τῆς πραχτικά.

ΓΟΥΣΤΑΒΟΥ ΓΚΕΪΓΕΡΣΤΑΜ

ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ ΤΟΥ ΜΙΚΡΟΥ ΑΔΕΡΦΟΥ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ : ΚΩΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟΥ

4.-

Με τις τελευταίες σπίθες που σθηστήκανε στή στάχτη, έσβησε και σ' αυτούς ή τελευταία έλπίδα πώς θά μπορούσαν να περάσουν άνετα τὰ γερατιά τους. Μιά μέρα μόνο έφτασε νά σαρώση όλα όσα μαζευτήκανε σέ χρόνια.

Σά χτυπημένοι από τήν ίδια μοίρα καθόνταν εκεί εκείνοι οί δυό, που λίγες στιγμές πρωτύτερα αίστανόντανε τόν έαυτό τους ξαναγιωμένον, κι άκούγανε τὰ βαρείά, τὰ λίγα λόγια τών γερόντων, που τούς έρήμωσε τó σπίτι ή πυρκαϊά. Άκριδώς τó συγκινητικά ουνηθισμένο τής Ιστορίας αυτής με τις διάφορες άσήμαντες λεπτομέρειες κατασύντριψε τούς ξένους γύμνωσε τά όνειρά μας από τή λυμπράδα τής χίμαιρας και μās πλημμύρισε με σιωπηλή μελαγχολία. Μās φαινότανε πώς ένώ έμεις δέ γνωρίζαμε τίποτε, πώς ένώ ζούσαμε τή ζωή μας και φανταζόμαστε πώς είμαστε εύτυχημένοι, έδω έξω στό νησί και γινότανε και χινότανε κάτι από κείνον τó θησαυρό τής ζωής, που είχαμε μαζέψει και τονέ νομίζαμε καλά φυλαγμένον.

Ή Έλσα είχε τó συναίστημα πώς σ' αυτήν τήν πυρκαϊά έχασε κείνη περισσότερο από τούς δυό γέρους. Γιατί ποιά σημάσια είχαν τὰ έπιπλα, τὰ φορέματα, τὰ πράγματα; Ποιά σημάσια είχε άν δυό έρειπωμένοι άνθρωποι, που ή ζωή τους κόντευε νά τελειώσει, καθόνταν ένω και θλιδόντανε για τήν αντίθεση μεταξύ χτες και σήμερα, μίαν αντίθεση που χάρη στή φτωχική άλλοτινη εύημερία είχαν τόσο άσήμαντη; Ποιά σημάσια είχαν όλα αυτά έμπρός στό πώς αυτή δεν έμελλε νά ξαναδῆ ποτέ τó νησί τής νίστης τής όπως τó είδε μία φορά;

Έτσι αίστανότανε και γύρισε και με κοίταξε και δεν μπορούσα νά τής δώσω καμιά παρηγοριά. Γιατί στοχαζόμουνα πόσο κακά έκαμα νά μήν άκούσω τή φωνή τής προαισθητής μου και νά λυτρώσω και τούς δυό μας από τó νά δοθμε τὰ έρείπια τής εύτυχίας μας. Μά δεν είχα τήν καρδιά νά τó πω κι άρπαξα τó μπράτσο τής και προχωρήσαμε στό νησί μακρύτερα.

Έγινε με μās όπως με τὰ παιδιά του παραμυθιοϋ, που πληνηθήκανε καιρό στή μαγική χώρα κι άμα γυρίσανε στόν τόπο τους, βρήκανε πώς ό καιρός βιάστηκε και γέρασε και κούρασε τούς άνθρώπους γύρω τους. Άφωνα κι όνειρεμένοι καθήσανε στήν άκρογιαλιά και κοιτάζαμε τó φιδόρ. Έκει μένανε όλα όπως ήταν και κεί που καθόμαστε λησμονήσαμε τó καινούριο σπίτι και τήν καταστροφή που έγινε πίσω μας. Θυμούμαστε μόνο πώς κατοικούσαμε τρία χρόνια σ' αυτόν τόν κόλπο, κάθε νέο καλοκαίρι σέ νέα θέση. Και μ' ένα είδος πόθου νά εξακολουθήσουμε έτσι άρχίσαμε, άποφασισα-

με νά περάσουμε αντίπερα, στήν κατοικία του δεύτερου καλοκαιριού, σ' ένα κόκκινο σπιτάκι, που τó θυμόμαστε στήν άκρη του δάσους, σ' ένα μικρό λιβάδι, όπου άποκοιμίζαμε τó πρώτο μας παιδί μέσα σ' ένα λευκό πλεχτό καρτσάκι κάτω από τó γαλάζιο σκέπασμα.

Περάσαμε τώρα εκεί με τή βάρκα και ξέραμε πώς θά βρούμε μίαν έρημη άκρογιαλιά. Είχαμε μάθει πώς ό καιρός σάρωσε και έδω κάθε σημάδι από δ,τι υπήρχε μία φορά και τάλλαξε όλα.

Στό μικρό άκρωτήριο, όπου βγήκαμε, κατοικούσε ένω και μερικά χρόνια ένας γέρος ψαρός με τή γυναίκα του. Μιά χειμωνιάτικη νύχτα, που τó χιόνι στοιβάζότανε γύρω στήν καλύδα, πέθανε ή γυναίκα κι όταν μία μέρα σήμανε ή ώρα και για τó γέροντα, τὰ παιδιά κληρονομήσανε τὰ δυό σπιτάκια στήν άκρη του δάσους. τή βάρκα και τó ψαράδικο καλύδι κάτω στή θάλασσα.

Μά στά βραχόνησα υπάρχουν κάποιες Ιστορίες και μία από αυτές είναι κ' ή Ιστορία τών μικρών κόκκινων σπιτιών στήν άκρη του δάσους. Όταν περάσανε τὰ πενήντα χρόνια, για όσο διάστημα είχαν άγοράσει τόν τόπο οί γέροι: μία φορά, ήρθε ό χωρικός που τόν είχε ιδιοκτησία και τόν ξαναπῆρε. Έδίωξε τούς νέους κatóχους άποκει. Και γι' αυτό γκρεμιστήκανε τὰ σπιτικά, σηκωθήκανε τὰ ξύλα και τó χωράφι, που φυτευότανε πρωτύτερα πατάτες, γέμισε άγριοχόρτα κι άγκάθια και τó μέρος φαινότανε και ένω σά νά τó ρήμαξε ή φωτιά.

Οί δυό ξένοι, που ζητούσανε τὰ χνάρια τής νεανικής τους εύτυχίας, βρεθήκανε και ένω μπροστά σ' έρείπια. Είτανε σά νά τούς κυνηγούσανε παντού χαλάσματα. Και κυριεμένη ένω μίαν άνησυχαστική άγωνία ή Έλσα άφησε τó μπράτσο μου. Άνέδηκε τó λόφο, τó γεμάτο ξερόκλαδα, κ' έφτασε σ' ένα φράχτη που τού έλειπε ή πόρτα και στους πάλους άπομένανε δυό σκουριασμένα, στραβωμένα σίδερα.

Έδω άκκούμπησε τὰ χέρια στο φράχτη κι άφίνοντας ελεύτερο τó δρόμο στά εύκολάλλαχτα αίστήματα, που τής πλημμυρούσαν τήν ψυχή, έσπασε σ' ένα σφοδρό κλάμα, σέ λυγμούς, σά νά σωριάστηκε στήν κεφαλή τής έλη ή δυστυχία τής ζωής. Μεθ έσπρωξε τó χέρι όταν έκαμα νά τή χαδέψω κ' έκλαιγε τόσο ώρα, ώστε άρχισα νά χάνω τήν ύπομονή και τή βίασα νά φύγομε για νά μη φτάσουμε άργά στο βαπόρι.

Δέ μ' άκουε, άγκ άλκισε τέν ώμο μου κ' έλεπε:

— Έχεις δίκιο, δ έν έπρεπε νάρθουμε.

Κι όμολόγησε πώς λογάριάζε καιρό τήν έκδρομή αυτή, πώς τήν έπιθυμούσε χρόνια, πώς τυχαία, δεν ή-

ξερε κ' ή ίδια πώς, τής ήρθε ή ιδέα πώς έπρεπε να γίνει τώρα, τώρα άμέσως. Σταπόκρυφά της όνειρα ή ιδέα τής έκδρομής αυτής είχε δεθεί τόσο παράξενα με την ιδέα δλάκερης τής ευτυχίας μας. Τής φαινότανε σά να έπρεπε να κάμουμε την έκδρομή αυτή, σά να μήν μπορούσε να βεβαιωθεί πράγματι για την ευτυχία της πριν ξαναδής αυτό τó μέρος, έτσι όπως τó είδε μιá φορά κι όπως τó έδλεπε πάντα στα όνειρά της. Είπε πώς είχε σκοπό, άμα θάρχόμαστε μαζί εδώ έξω, να με παρακαλέση νάρθομε να κατοικήσουμε άλλο ένα καλοκαίρι. Κ' ήξερε πώς δέ θα μπορούσα να τής τó άρνηθώ. Μά τώρα πού δέν έμενε πιά τίποτε, τίποτε άπ' όλα εκείνα πού είτανε μιá φορά δικά της, τώρα τής φαινότανε πώς κόπηκε ó κρίκος πού την έδενε με τή ζωή την ίδια.

"Εμεινα άφρονος έμπρός στο άπελπισμένο ξέσπασμά της κ' έννοούσα μόνο πώς είχα να κάμω με μιá από εκείνες τις φαντασιοπληξίες ή τά όνειρα, πού για έναν άνθρωπο με έντονη συναισθηματική ζωή έχουν μεγαλύτερη σπουδαιότητα παρότι ή ίδι ή ζωή. "Όσο για μέ, αίστάνθηκα βέβαια και γώ συγκίνηση, τόσο από τις ένθιμησες πού μου ξυπνούσαν αυτά τά μέρη, όσο κι από την καταστροφή πού έγινε κει. Μά ούτε σκέφτηκα διόλου να συνδέσω την έρήμωσή αυτή με ό,τι μου είταν αγαπημένο και σημαντικό. Κ' έμεινα σαστισμένος έμπρός σ' αυτό τó ξέσπασμα τού πόνου.

Δοκίμασα να τó ήσυχάσω με τά συνηθισμένα μέσα, πού ήσυχάζει ó άντρας τó γυναίκιον πόνου. Με χάδια. Μά ή "Ελσα μου έσπρωξε τó χέρι, γιατί είδε πώς ó μαλακός μου τρόπος έκρυβε μιá παρηγοριά, πού την περιφρονούσε. "Ηθελε μόνο συμπάθεια. Τó πρόσωπό της πήρε σιωπηλή, άπλησίαστη έκφραση, σά να είχε υποτάξει όλα της τó είναι στη φαντασία, πού την κυριεύει και πού δέν ήθελε νάφήση να τής την τράξη κανένα.

Καίταξε τó ρημαχμένο μέρος γύρω της κ' ενώ ή ματιά της γέμισε συμπόνεση, είπε :

— Αυτοχρισμένοι άνθρωποι !

"Η δική της απογοήτεψη άλλαξε πάλι σε συμπάθεια για τή δυστυχία άλλων ανθρώπων, τή δυστυχία πού μαρτυρούσε αυτός ó ρημαχμένος τόπος. Ξανακάλησε χάμω και ρίξαμε τά μάτια γύρω στο μικρό λόφο εκεί στην άκρη τού δάσους, πού μας έφερε στην άναμνηση την ξένοιαστη γαλήνη ενός δλάκερου καλοκαιριού. Αρχίσαμε να μιλούμε. Και δοκιμάσαμε να παραστήσουμε στο νού μας τή σκηνή πού προηγήθηκε άπό την έρήμωσή αυτή. "Ο χωρικός, πού είχε ιδιωχτησία του τόν τόπο, ήρθε στα παιδιά, πού κληρονομήσανε τó σπίτι. Τους είπε μιá και καλή πώς τέλειωσε ή προθεσμία. Περάτανε τά πενήντα χρόνια κ' έπρεπε να γκρεμιστούν τά σπίτια. "Ηθελε πάλι τόν τόπο του. "Όλοφάνερα δέν είχε από αυτό καμιá ωφέλεια. Θά είταν ίσως καλήτερα γι' αυτόν άν πουλούσε τόν τόπο γι' άλλα τόσα χρόνια ακόμα. Μά είδε πώς οι άλλοι νοικιάζανε τó καλοκαίρι τó ένα σπίτι. Τό εισόδημα

αυτό τού κίνησε τó φτόνο και τού καρφώθηκε στο νού ή επίμονη ιδέα πώς δέν έπρεπε να κατοική κανείς εδώ. "Ο τόπος έπρεπε νάνήκη σ' αυτόν και σε κανέναν άλλον.

Κ' έτσι τά παιδιά, πού κατοικούσαν εδώ, έπρεπε να γκρεμίσουν τά σπίτια τους και να φέρουν τά υλικά σ' άλλο νησί, όπου κάποιος πλούσιος συγκινήθηκε και τούς έδωσε τόπο να χτίσουνε νέα σπίτια. Μά όταν είχε φρωθθεί κ' ή τελευταία βάρκα κ' είταν έτοιμη να φύγη, έπιασε και τó νέον ή μανία και με τó δικαίωμα, πού είχε κι αυτός, άρπαξε τó πελέκι. "Έγκοψε τά δέντρα, ξερρίζωσε τούς θάμνους, έδγαλε την πόρτα τού φράχτη και την έρριξε άπάνω άπάνω στη βάρκα. Κι άφου κύλησε τις πέτρες τής σκάλας στη θάλασσα και κατástρεψε έτσι και την αποβάθρα, έφυγε άπό τó νησί ευχαριστημένος πώς ó έχτρός του δέν είχε να κερδίση τίποτε.

"Γι' αυτά μιλούσαμε, όμως όλη την ώρα ή δική μας απογοήτεψη παραφύλαγε πίσω από τά λόγια μας κ' ή "Ελσα έτρεμε.

— Είμαστε μεις πού σέρνουμε μαζί μας τή δυστυχία ; ρώτησε.

Χαμογέλασα. "Ο λόγος της μου φάνηκε υπερβολικός.

— Πάμε στο τρίτο νησί. "Εκεί ξέρουμε πώς όλα είναι όπως είτανε, είπα.

Μά ή "Ελσα κούνησε τó κεφάλι και τυχώθηκε άπότομα :

— Πάμε από τó δάσος, από τόν παλιό δρόμο.

Και χωρίς να περιμένη την άπόκρισή μου τράβηξε μπροστά. Φαινότανε σά να τής ξαναήρθε ή πρωτητερινή ζωηρότητα, σά να τίνανε από πάνω της όλο τó βάρος τής ξένης λύπης, καθει πού ίσκιωνε τó μέρος αυτό τών παλιών θυμητικών μας και μας κυνηγούσε δλάκερη την άλλόκοτη αυτή μέρα με όλη τή θλίψη και τή δυστυχία τού κόσμου. Μ' έφερε ίσια στο δάσος σ' ένα στενό μονοπάτι, όπου τά έλατα σμίγανε τούς κλάδους τους άπάνω από τά κεφάλια μας. "Ο δρόμος είτανε μιλακός κ' εύκολοπάτητος. Τριγύρω μας ó ήλιος έτρεμε άπάνω στα ύγρα μούσκαλα, στα κλαδιά και στους κορμούς. Τό μονοπάτι έδγαινε κάτω σ' ένα μικρόν κόλπο, πού έκοβε τó δάσος έμπρός σ' έναν άπότομο βράχο, και στην παραλία, όπου είταν άριά τά δέντρα, ó ήλιος έπεφτε πλατιά άπάνω στο γυμνό, τó ανοιχτό και μόλις χλοισμένο έδαφος.

"Εδώ σταμάτησε ή "Ελσα κι άρχισε να ψάχνη στους κορμούς τών δέντρων. Κι όταν την είδα να γυρεύη κάτι εκεί, ξύπνησε μέσα μου και μένα κάποια θύμηση, κοιμισμένη πολύν καιρό, τόσο ώστε μόλις πού ήρθε μιá φορά στο νού στο διάστημα έντεκα χρόνων.

Είταν ένα βράδι, τότε πού κατοικούσαμε σε κείνο τó σπίτι πού τώρα γκρεμίστηκε, ένα αυγουστιάτικο βράδι. Είχαμε ρθει εδώ από τó ίδιο μονοπάτι νάποχαιρετίσουμε ένα ώραίο καλοκαίρι. Κ' ή "Ελσα έδγαλε

ἀπὸ τὸ φόρεμά της μιὰ μαύρη καρφίτσα καὶ τὴν ἔμπηξε στὸν κορμὸ ἐνὸς ἐλάτου.

— Νὰ δοῦμε ἂν θὰ εἶναι ἐὼ ὅταν ξαναέρθουμε, εἶπε.

Ἡ ἀνάμνηση αὐτὴ σκίρτησε μέσα στὴν ψυχὴ μου καὶ μὲ μελαγχόλησε. Ἄξαφνα εἶδα τὴ γυναῖκα μου νὰ τρέχει μὲ ἀλαφρὴ κραυγὴ σ' ἓνα μικρὸ ἔλατο. Ἀπὸ τὴ φλούδα του ἔβγαλε μιὰ σκουριασμένη καρφίτσα κ' ἔτρεξε καὶ μ' ἀγκάλιασε καὶ μὲ φίλησε καὶ δάκρυζε ἀπὸ εὐτυχία.

Προσεχτικὰ τὴν ἔμπηξε πάλι στὸν κορμὸ τοῦ δέντρον. Γιατί δὲν τῆς βαστοῦσε ἡ καρδιά νὰ τὴν πάρη μαζί της; Ἴσως νὰ εἶχε κάποιον προληπτικὸ φόβο νὰ τὴν ἀγγίξῃ. Μὰ ἀπὸ τὴν ὥρα ποὺ τὴ βρήκε, ἡ θλιβερὴ ἐντύπωση ἀπὸ τὴ δική μας ἀπογοήτευση καὶ ἀπὸ τὴ δυστυχία τῶν ἄλλων χάθηκε, σήστηκε καὶ ἀπὸ τοὺς δού μας. Καὶ σὰ νὰ μᾶς εἶταν αὐτὸ τὸ περιστατικὸ παρηγορητικὸς χαιρετισμὸς μιᾶς ἀγαθῆς μοίρας, περάσαμε εὐτυχισμένοι: τὴν ἀπάνω ἀπὸ τὰ ἐρείπια τῆς πυρκαϊᾶς, ποὺ δὲ μᾶς ἄφησε ἄλλο τίποτε παρὰ μιὰ παλιά, σκουριασμένη καρφίτσα, ποὺ εἶταν τόσο καλὰ κρυμμένη, ὥστε δὲν μπόρεσε νὰ τὴν πάρη κανεὶς.

10

Πόσες φορές συλλογίστηκα τὴν ἐκδρομὴ αὐτή, πόσες φορές ἀπὸ τότε μοῦ παρουσιάσθηκε σὰ σύμβολο ἕλης τῆς ζωῆς μας!

Τότε ἔμως αὐτὸ τὸ περιστατικὸ μᾶς ἔκαμε ἄλλη ἐντύπωση, παρότι μοῦ κάνει: τὴν ἡ ἀνάμνησή του. Τότε μᾶς ἔκαμε νὰ πᾶμε καὶ στὸ μέρος, ποὺ κατοικήσαμε γιὰ τρίτη φορὰ τὸ καλοκαίρι, καὶ νὰ νοικιάσουμε γιὰ δευτέρη φορὰ τὸ σπίτι, ποὺ ἡ γυναῖκα μου δὲν ἤθελε νὰ τὸ δῇ στὴν ἀρχή. Καὶ χαρούμενοι τραβήξαμε ὄξω στὸ μέρος, ποὺ μὲ αὐτὸ μᾶς ἔδενε μιὰ σκουριασμένη καρφίτσα, ποὺ δὲν τὴν πῆρε κανεὶς.

Λίγως σύννεφα ποὺ νὰ κρύβουν τὸν ἥλιο του στέκει ἔμπρὸς μου τὸ καλοκαίρι, ποὺ ἀκολουθῆσε τὴν ἀνοιξιὰτικὴ αὐτὴ ἐκδρομὴ. Μὲ ποιὰ ὄρεξη ἐργαζόμουναι καὶ πῶς προχωροῦσε ἡ ἐργασία εὐκολα. Ἦσυχα καὶ χωρὶς κόπο στοιάζονταν τὰ φύλλα καὶ σχηματίζανε τὸ βιβλίον, ποὺ θὰ ἔδινε τὸ χινόπωρο, καὶ συχνὰ περιμενε τὸ φαγητὸ στὸ τραπέζι, ὅταν συρτωνόταν ἡ πόρτα κ' ἡ Ἔλσα κάθιζε ν' ἀκούσῃ νὰ τῆς διαβάσω τίς σελίδες, ποὺ γραφίκανε ὡς τὸ μεσημέρι. Γαλήνια κ' εὐτυχισμένη καθόταν ἐκεῖ καὶ χαιρότανε ποὺ ὁ ὄγκος τοῦ χειρογράφου μεγάλωνε κάθε μέρα. Γιατί γινώριζε καλὰ ποιὸς ἔδινε ζωὴ στὴν ἐργασία. Γινώριζε πῶς ὅσα ἔγραφα ἐκεῖ γιὰ τοὺς ἀνθρώπους βλασταίνανε ἀπὸ τίς μικρὲς ὀμίλιες μεταξὺ μας κ' εἶταν εὐχαριστημένη ποὺ τὴν ἐνόμαζα ζωντανὸ σημειωματάρη μου, σημειωματάρη ποὺ βαστοῦσε ἀσφαλέστερα παρὰ κάθε γραφὴ τοὺς στοχασμοὺς μου καὶ μοῦ τοὺς ξαναἔδινε δροσεροὺς καὶ ξαντανιωμένους. Γιατί ὅταν τοὺς ἀντλοῦσα ἀπὸ τὴν πιστὴ μνήμη, ποὺ τοὺς φύλαγε καλῆτερα παρότι ἐγώ,

τοὺς ξαναἔβλεπα μὲ τὸ μεγεθυντικὸ φακὸ τῆς ἀγάπης, μὲ τὸ φακὸ ποὺ ἔβλεπε κείνη ἔλα ὅσα ἀφοροῦσαν αὐτῇ καὶ μὲ καὶ προπαντὸς τὴν ἐργασία μου. Γιὰ τοῦτο ὅταν τῆς διαβάζα ὅ,τι εἶχα γράψει, εἶχα τὸ συναίσθημα πῶς ὅσα εἶχαμε δεῖ μαζί σὲ δράματα κερδίζανε τώρα μὲ τὴ γραπτὴ μορφή τους. Λίστανότανε μιὰν ἡρεμὴ, παράξενη μητρικὴ χαρὰ ἐκεῖ ποὺ ἀκολουθοῦσε τὴ γεννητικὴ ἀνάπτυξη τῶν πνευματικῶν αὐτῶν τέκνων μου καὶ ἔμως τὰ ζηλοτυποῦσε, γιατί νόμιζε πῶς γεμίζουσε τὴ σκέψη μου σὲ βαθμὸ ποὺ νὰ παραμερίζουν ἐκεῖ μέσα αὐτὴ τὴν ἴδια, τὸ σπῆτι, τὰ παιδιὰ καὶ ἔλα ὅσα ἔδινε ἡ ζωὴ. Καί, δὲν πιστεύω νὰ μποροῦσε καὶ νὰ ὑποψιαστῇ ἀκόμα πόσο αὐτὴ ἡ συνδημιουργία μαζί μου εἶτανε πολυτιμότερη ἀπὸ τὴν ἴδια δημιουργία.

Ὅσο καὶ νὰ φαίνεται παιδιάστικο, εἶναι ὡστόσο ἀλήθεια πῶς τίποτε ἄλλο δὲ μὲ κέντρισε ποτὲ περισσότερο σὲ πνευματικὴ δράση, ὅσο ὅταν ἀπὸ τὴν ἐκφρασὴ τοῦ προσώπου τῆς, ποὺ δὲν μποροῦσε νὰ κρύψῃ ποτὲ τὸ στοχασμὸ του, ἐννοοῦσα πῶς μοῦ πέτυχε τὸ ἔργο ποὺ ἔγραφα καὶ πῶς εἶταν εὐχαριστημένη. Ἐκεῖ ποὺ ἔγραφα συλλογιζόμουναι πῶς θὰ τῆς τὸ διαβάσω κ' ἡ ἰδέα αὐτὴ σκορποῦσε τίς χιλίους φαντασιοληξίεις, ποὺ ἔρχονται ἀπροσκάλεστες καὶ θέλουσε νὰ ἐμποδίσουσε τὴν πέννα νὰ προχωρήσῃ. Μὰ ὅταν τέλειωνε τὸ διάβασμα κ' ἐρχόμουναι στὴν τραπέζι, γελούσαμε κ' οἱ δύο ἂν εἶχε κρυώσει τὸ ψᾶρι: καὶ τὰ παιδιὰ μόλις πλυμένα, ἠλιοκαμένα καὶ ξυπόλυτα καθόνταν ἐκεῖ καὶ περιμένανε πεινασμένα.

— Περιμέναμε τὴν ὥρα ἐδῶ, μουρμούριζε ὁ Οὐλόφ. Ποῦ εἶσαστε;

— Διαβάζαμε τὸ βιβλίον τοῦ πατέρα, ἀπαντοῦσε ἡ μαμά.

— Δὲν μποροῦσατε νὰ περιμένετε νὰ φᾶμε πρώτα.

— Ὅχι, δὲν μποροῦσαμε.

— Θὰ εἶναι ἀστεῖο βιβλίον, ἔλεγε ὁ Οὐλόφ.

Μὰ ὁ Σβάντε, ποὺ δὲν ἤξερε νὰ συλλαβίσῃ ἀκόμα, ἔπαιρνε στὴν προστασία του τὸ ἀγνωστο βιβλίον τοῦ πατέρα καὶ ὅπως πάντα ἔμπαινε ἡ μητέρα στὴ μέση κ' ἠσύχαζε τὰ τραχηλὰ νερά.

Τὸ καλοκαίρι ἔμως εἶταν ἐκεῖνο! Τὸ θαυμαστὸ καλοκαίρι, ὅλο διάθεσι γιὰ ἐργασία, δροσεροὺς ἀνέμους, καθαρὸ ἥλιο καὶ θερμὲς φεγγαροφώτιστες βραδιές! Μᾶς μένει στὴν ἀνάμνηση σὰ μιὰ μόνη ἠλιοπλημμυρισμένη μέρα. Θυμοῦμαι τοὺς φίλους ποὺ ἀράζανε στὴν ἀποβάθρα μας μὲ τὰ κότερά τους, θυμοῦμαι τίς ἐκδρομὲς μὲ τὰ κοφινάκια μὲ τὸ φαγὶ στοὺς δροσεροὺς ἀνέμους, τὰ λουτρά στὴν ἀνοιχτὴ θάλασσα, ὅπου ἔμαθε ὁ Οὐλόφ νὰ κολυμπᾷ καὶ ὁ Σβάντε κυλιότανε στὸν ἄμμο. Θυμοῦμαι τίς γιορτὲς μὲ τίς γιορτάντες τᾶνθη, τοὺς στίχους, τίς φράουλες καὶ τὸ κρασί, τοὺς μακρινοὺς ἡσυχούς περίπατους στὸ δάσος τῶν ἐλατιῶν, ποὺ ἀνοιγότανε σ' ἓνα ἠλιοφωτισμένο φιδρὸ καὶ θυμοῦμαι: τὸ βαρκάρη, ποὺ μᾶς συνόδευε στὶς θαλασσινὲς ἐκδρομὲς καὶ τὸ πρόσωπό του μὲ τὰ φαρὰ γένια γελούσε μ' ἑλούς μας.

(Ἀκολουθεῖ)

ΤΟ ΜΕΤΑΛΛΙΟ

Μορφωμένη κοινή γνώμη δεν υπάρχει στον τόπο μας. Η απόκτηση της συνειδητής ζωής του λαού μας καταντά σκεδόν ουτοπιστική μελλοντιστική ενατένιση. Ο τεχνίτης δεν έχει να περιμένει να πάρει τη θέση που τ' αξίζει στη γενική συνείδηση, γιατί τέτοια δεν υπάρχει. Οι άνθρωποι που ιθύνουν τα του τόπου (εκφραση του συρμού) πολύ λίγο διαφέρουν από την εδότητα. Γι αυτό παρήγορο ναί, όσο και νάναι, μα όχι και σωτήριο το αν στη χώρα του Όμηρου και του Αισχύλου γέννηκε παράσιμο που να δίνεται, σημάδι αναγνώρισης κ' ευγνωμοσύνης, στους τεχνίτες που δούλεψαν για την ήθικη εξύψωση του τόπου. Οι πραγματικοί τεχνίτες είναι σήμερα άγνωστοι σκεδόν στην ολόκληρη. Μονάχα ο Παλαμάς, γιατί εΐτανε Παλαμάς, μπόρεσε να ξεχωρίσει μέσα στο περιβάλλον του και να επιβληθεί, αν και χτύπησε κάθε παραδομένο και κάθε παραδεγμένο. Η ανάπτυξη, ή ήθικη ανάπτυξη που λείπει από το κοινό σε βαθμό μεγάλο, λείπει παράλληλα κι από τους ιθύνοντες αυτούς με τη μόνη διαφορά, πως σε βαθμό μικρότερο. Στην τόπο μας που το κοινό είναι ανέκικο να βασανιστεί στη σκέψη και να συγκινηθεί με το πραγματικά ωραίο, κάθε τεχνίτης αναγκαστικά πιά προσρίζεται για το αύριο, που ίσως μιιά εξέλιξη πνευματική ξελαγαρίσει τα πράματα. Γι' αυτό δεν πρέπει να παραξενευτεί κανένας αν το χρυσό μετάλλιο των γραμμάτων δέ δόθηκε σ' όσους θάπρεπε νάν το πάρουν. Πρόκειται όμως για το μετάλλιο που δόθηκε και για τη γλυπτική. Η γλυπτική είναι αναμφισβήτητη ή πιο λιτή, ή πιο κλασική κ' ίσως γι' αυτό και ή πιο όμορφη, τέχνη. Σ' αυτήνε ο συμβολισμός, ο ρεαλισμός και κάθε άλλη σχολή και τεχνοτροπία, εκδηλώνεται, απ' άφορμή τη φύση της, όσο σε καμμιάν άλλη, τέχνη καθαρά. Ότε φως, ούτε σκιά, ούτε σκιά, ούτε φωτισίαση, ούτε χρώμα. Γραμμή, επιφάνεια, κίνηση, ψυχή, όλα ταούτα απλά πάνω στον πηλό ή στο μάρμαρο αποδίδονται, όσο κι' αν είναι ή δεν είναι ο τεχνίτης συμβολιστής, μυστικολάτρης ή ε.π. άλλο θέλει. Γι' αυτό δεν έπρεπε να δούμε και σ' αυτή τη γλυπτική ακόμα το παράξενο πως ένας Γιαννούλης Χαλεπάς, ο τρελλός μα ο μεγάλος τεχνίτης, ο ποιητής της Κοιμάμενης του Νεκροταφείου, δεν αξιόθηκε μιιά τέτοια τιμή, στα θλιμμένα χρόνια της παντοινής εξόριάς του. Δεν επιμένει ούτε και συζητά κανένας πως ο Φιλιπότης δεν αξίζει το μετάλλιο της αξίας που πήρε, μιιά φορά που κ' οι δύο τους αυτοί είναι σταθμοί στην ιστορία της εξέλιξης της τέχνης μας και τόσο στενά συνδέονται. Ο Χαλεπάς σαν τελευταίος σταθμός της καλαιάς αντίληψης για την τέχνη κι' ο Φιλιπότης σαν πρώτος της νέας κατεύθυνσης που πήρε ή τέχνη του Ηρακλή. Θάθελα όμως κι' ο Χαλεπάς, ή πιο άρτια εκδήλωση της γλυπτικής τέχνης του τόπου μας, νάν το πάρει. Ή κι' αν εΐταν ορισμένος ο αριθμός των

μετάλλιων που δόθηκε, να παραλειφτεί ένας από τους αντιπρόσωπους της μουσικής ή των γραμμάτων, ε κ. *Αννίνος έξαφνα, που μπορούσε νάν το πάρει άφου θάγραφε πριν και τα «Παναθήναια» του 1915, για να μη παραδλεφτεί μιιά δόξα, ο Χαλεπάς. Ο Γιαννούλης Χαλεπάς είναι ο γλύπτης της παλιάς σχολής, ο γλύπτης όμως που μπόρεσε να μās παρουσιάσει ένα άρτιο τεχνικό και ποιητικό σύνολο, την Κοιμάμενη. Τόσο ο Φιλιπότης όσο κι' ο Χαλεπάς, άφησαν τα δυό χαρακτηριστικά έργα τους στην κοινή θέα, για να μπορούμε τώρα άπροκάληφτα να μιλήσουμε. Ο Ξυλοθραύτης του Φιλιπότη παρουσιάζει στη σύλληψη του πρώτα πρώτα την ανακρίβεια. Γιατί ούτε ο Ήρακλής θά επιχειρούσε να σπάσει ένα ξύλο σαν κι' αυτό. Ο Φιλιπότης, αντίθετα προς το Χαλεπά που εΐτανε ποιητής πότερο, ο ρεαλιστής και πρώτος μάλιστα στον τόπο μας, πρώτα που τον έ τιμά, θέλησε να μās δείξει την ανατομική του δύναμη. Γι' αυτό ίσως μās παρουσίασε έναν άνθρωπο που καταβάλλει υπερανθρώπινη προσπάθεια να σπάσει δηλαδή έναν κορμό δέντρου με τα χέρια του. Το πέτυχε; Ολοκληρωτικά όχι. Το πόδι που πατά το ξύλο, κει που στηρίζεται ελο τ' σώμα του και κεινο που πρέπει ναχει ελη τη μωική ένταση, εΐνε σκεδόν το ίδιο με τάλλο που δεν πρέπει να βρίσκεται στην ίδια ένταση της προσπάθειας. Το πρόσωπό του αντίθετα προς ελη την άλλη του κίνηση, γελά. Είναι σαν ξένο προς το σύνολο. Σ' αυτό δέ φαίνεται ή προσπάθεια. Ποιός όμως μπορεί να παραδλέψει την έξοχη, καμπύλη που σχηματίζει το σώμα του και τ' άλλα σημάδια της ξεχωριστής τέχνης του Φιλιπότη; Ο Χαλεπάς δέ θέλησε ν' ανοίξει καινούριο δρόμο. Δέν εΐταν καινοτόμος. Αυτός ακολουθήσε την τεχνική παράδοση της εποχής. Και μπορεί να πει κανένας πως εΐταν ο τελευταίος μα κι' ο μόνος που ξεχώρισε. Ποιός όμως σοι disant νεωτεριστής θά κατηγορήσει το Χαλεπά, γιατί εΐτανε ρωμαντικός, άφου το έργο που μās παρουσίασε είναι άρτιο και μεγάλο: Ή δέ βράβεψαν το Χαλεπά γιατί κ' οι ιθύνοντες είναι νεωτεριστές! Μήπως αυτό συμβαίνει; Άμποτες ναχουμε λόγους νάν το πιστέψουμε! Ο Χαλεπάς μās φάνερωσε με την Κοιμάμενη του ένα θέμα διαφάνειας αρμονίας και γαλήνης. Δέ μπορεί να κριθεί το έργο τοούτο σ' ένα άρτιο, κι' ούτε το επιχειρούμε. Μπορεί όποιος δέν το πρόσεξε ανακατεμένο μέσα σ' άλλα μνημεία του νεκροταφείου, νάν το γυρέψει και νάν το δει. Οι φιλότεχνοι Μαικήνες του τόπου μας κει πέρα το εξόρισαν, μέσα στο νεκροταφείο, αντίς νάν το πάρουν και νάν το φυλάξουν σ' ηθασυρό, καθώς κ' ή πολιτεία εξόρισε και τον ίδιο τον ποιητή του σ' ένα χωριό της πατρίδας του, τρελλόνο και δίχως προστασία. Δέν ξέρουμε αν υπάρχει νόμος που άπαγορεύει την άπονομή παρασήμου σ' άνθρωπο καθώς είναι και βρίσκεται σήμερα ο Χαλεπάς. Έπρεπε όμως μιιά θύμηση του ονόματός του να γενεί τουλάχιστο, σήμερα που ή πολιτεία

κηρύχγει τοὺς πρώτους ἀθανάτους, νὰ ποῦμε, τοῦ τό-
που· μιὰ θύμησι μονάχα, πῶς ὁ Γιαννούλης Χαλεπάς
δὲν πέθανε!

ΛΕΩΝ ΚΟΥΚΟΥΛΑΣ

ΤΑ ΚΑΛΗΜΕΡΑ ΣΤΙΣ ΣΤΑΝΕΣ

I

Παραμονὴ τῶ Φωτῶνε. Μανιάζει τὸ βοριανέμι.
Γιομάτι ἀνεκράτητη ξεχύνεται ἡ τραμουντάνα, πέρα
ἀπ' τὸ Γιδοκόρφι, στὴ θάλασσα μὲ βούγκη κι' ἄφρη,
στὸ χωριουδάκι μὲ σουριγία κι' ἀνεμοδαρμό. Τὰ καλ-
λικατζαρούδια, λές, καὶ τ' ἀγερινὰ πού φύγανε στ'
ἀντίκρουσμα τῆς ἀγιαστούρας ἀπ' τὰ σπιτικά, ψηλὰ ἀπ'
τὰ τζάκια, πῶς σέρνουνε τώρα τὸ στερνό, μανιασιένο
τους χορό. Στὰ κалντερίμια τοῦ χωριοῦ, στὰ πέτρινα
πεξούλια τῶν σπιτιῶν, οὔτε ψυχὴ, καὶ τὰ σκυλιά,
ἀκόμα καὶ κείνα, τρουπωμένα κάτου ἀπ' τὰ γυρμένα
κάρα. Στὰ σπιτικά τους ὄλοι οἱ χωριανοὶ μαζεμένοι
μπροστὰ στὸ πυρωμένο τζάκι λένε παλιές ἱστορίες στὰ
παιδιὰ γιὰ τοὺς καλλιζάτζαρους καὶ τὶς λάμιες γιὰ τὸ
στοιχειὸ τῆς σπέλας καὶ τὸ φουσατο τοῦ φλομμῶνου.
"Ἄλλοι πάλι κοκκουλωμένοι κάτου ἀπ' τὶς μάλινες φλο-
κωτὲς κοβέρες πολεμᾶνε νὰ λογοκοιμηθοῦνε γιὰ νὰ
μὴν ἀκοῦνε τὸ βοριανέμι πού κλαίει—πού κλαίει κι'
οὐρλιάζει σὰ λυσαύριο σκυλί.

"Ὅλα τὰ τζάκια κалνίζουνε. Τοῦφες, τοῦφες,
ξεβγαίνει ὁ καπνὸς μὰ πῶς πολὺ ἀπ' ὅλα, ἀπ' τοῦ κύρ-
πρόεδρου τὸ τζάκι, γιὰτὶ ὁ κύρ-πρόεδρος ἔχει συντρο-
φιὰ στὸ σπίτι του καὶ τὸ τζάκι του κἀνει-κἀνει καὶ πυ-
ρῶνει ἀπ' τὰ τετραπανωτὰ τὰ πενκοκούτσουρα, κι' ἀπ'
τὰ πολλὰ τὰ σκούνα, γιὰτὶ μπροστὰ στὸ τζάκι γύρα στὸ
χαμπηλὸ σοφρὰ μαζὶ μὲ τὸν κύρ-πρόεδρο τῆς κοινότη-
τας τὸν κύρ Θεωρῆ, τὸν τσουλουφάτο, σταυροποδη-
τὰ κάθονται, ὁ κύρ δάσκαλος, ὁ Τάσος ὁ Γκούμας κι'
ὁ Παπᾶς τοῦ χωριοῦ.

Μιὰ λάμπα τοῦ πετρόλαδου ἀπιθωμένη πίνου στὸ
τραπέζι, ἀνάμεσα σὲ δυὸ γίψινα περιστέρια, θαμπο-
φωτίζει τὴν πλατεὶὰ κάμμορη, καὶ τὸ σοφρὰ πού εἶν'
ἀπιθωμένο τὸ σταρίσιο τὸ ψωμί, τὸ πιάτο μὲ τὸ μέλι
καὶ τὶς μελιτωμένες, τὸ πιάτο μὲ τ' ἀφράτα ἀμύγδαλα,
καὶ τὸ πῆλινο κανάτι μὲ τὸ κρασί. Αὐτὰ καθὼς καὶ τὶς
μελωμένες τηγανίτες τᾶχε τοιμάσει ἀπ' τ' ἀπόγεμα ἡ
κυρὰ-Μόρφω σὰν ὁ ἀντρας τῆς ὁ κύρ-Θεωρῆς τῆς
εἶπε πῶς τὸ δειλινὸ θάχει παρέα τὸν καὶ τὸ καὶ νὰ τοὺς
κάνει τηγανίτες καὶ νὰ κατεβάσει ἀπὸ πάνω τὸν γκρά
καὶ τὰ φουσεῖα γιὰτὶ σκοπεύουνε νὰ πᾶνε τὸ βραδυνὸ
στὰ κονάκια νὰ ποῦνε, σὰν πάντα, τὰ καλήμερα στοὺς
βλάχους. Ἡ κυρὰ Μόρφω σκοτώθηκε νὰ τὰ τοιμάσει
καὶ τὸν γκρά νὰ καθαρῆσει τοῦ ἀντροῦς τῆς. Μὰ ἂν κ'
ἡ ὥρα εἶχε προχωρήσει κ' εἶχανε φάει ὅλες τὶς τηγα-
νίτες καὶ κοντεύανε νὰ ξεπατώσουνε ὅλες τὶς μελιτωμέ-
νες, πού τοὺς εἶχε γιομίσει τρεῖς φορές τὸ πιάτο, δὲ

σηκωνόντουσαν νὰ φύγουνε κι' αὐτὴ εἶτανε γερόντισσα
κ' ἤθελε νὰ γύρει.

— Δὲ θὰ πᾶτε στὰ κονάκια ; ρώτησε σιγά, σιγά.

— "Ὅχι μῶν, τῆς ἀπάντησε ξερὰ μὲ τὴ βραχνια-
σμένη του φωνὴ ὁ κύρ-Θεωρῆς.

— Μὰ πέρασε ἡ ὥρα ! πρόστεσε φοβισμένα ἡ
κυρὰ-Μόρφω.

— "Ἡρθ' ὁ Γκόσης ; ρώτησε ὁ κύρ-Θεωρῆς
ἀγριωπά.

— "Ὅχι. . .

— "Ἐ, τότε χαλίπωσε τὸ φῶσο πού μᾶς ἔσκασε
καὶ ρίξε κούτσουρα στὸ τζάκι ! γούλλησε ὁ κύρ-Θεωρ-
ῆς κατεβάζοντας μιὰ κούπα κρασί.

Ἡ κυρὰ-Μόρφω ἀνασηκώθηκε. χαμπήλωσε τὸ
φῶς τῆς λάμπας πού κἀντιζε, ἔρριξε δυὸ πενκοκού-
τσουρα στὸ τζάκι καὶ ξανασύρθηκε ὡς τὴ γωνιά τῆς
χωρὶς νὰ βγάλει ἄγνα ἀπ' τὸ στόμα τῆς.

Μὰ καὶ τί νᾶλεγε ! Γυναίκα αὐτὴ, τῆς ἔπειρε λό-
γος; Καὶ στὸ ὕστερο, πῶς νὰ φύγουνε ἀλήθεια γιὰ τὰ
κονάκια μιὰ καὶ δὲν εἶχε ῥοθεὶ ἀκόμα ὁ Γκόσης ; Εἶ-
χανε δίκιο σ' αὐτό. Καλήμερα χωρὶς τὸν Γκόση τὸν
ντραγάτη γενόντουσαν ; Δίχως τὸν Γκόση τὸν Αἰγι-
νήτη ποῦ ἔφερε τὰ καλήμερα, ὅσο κανένας ἄλλος, τὰ
«Καλήμερα» τ' Αἰβαλιώτικα πού τοῦ τᾶχε μάθει ὄν-
τας εἶτανε παιδιὰ καὶ βρισκότενε ἀκόμα στὸ νησι ὁ
μακαρίτης ὁ παπούλης του ποῦ ἔτανε γερο-ναυτικός καὶ
καὶ τᾶχε ἀκούσει στ' Αἰβαλί τῆς Μικρασίας νὰ τὰ
τραγουδᾶνε ! Μόνοι τους νὰ πᾶνε τί θὰ κάνανε ; Μή-
πως ἔφρανε νὰ τὰ τραγουδήσουνε λεβέντικα μὲ ντρι-
λιες καὶ τσακίσματα καὶ νὰ βαρέσουνε τὴ λύρα ; Γιὰτὶ
θὰ τραγουδοῦσε τὰ καλήμερα, ἄς εἶναι καὶ τὰ δικὰ
τους, ὁ παπᾶς ποῦ ἔχε ξεμάθει ἀπ' τὰ δαιδαλοπο ἠλιότηρ
γιὰ ὁ δάσκαλος πού αὐτ' εἶχε γραμματικὲς τίποτ' ἄλλο
δὲν ἤξερε ; Καὶ ποῖος θὰ χᾶιδευσε τ' ἀπ' ἀλογίστες τρι-
χες δοξάρι πίνου στὴ γλάντζαλη λύρα ; Ὁ κύρ-πρόε-
δρος πού τὰ ρωζωμένα ἀπ' τ' ἄλλετρι χέρια του δὲν
κουνιόντουσαν, γιὰ ὁ κύρ-Κίμος πού οὔτε καπῆλα
ἀπὸ τετσερέδες δὲν ἤξερε νὰ χτυπήσει ;

Εἶτανε ὅμως θυμωμένοι γιὰ τὴν ἄργητα τοῦ
Γκόση κι' ὄλο τὸν στέλνανε στὸ «ροντοδιάλο», μὰ κι'
ὄλο κελιμάρανε ὅταν πίνανε τὸ πωτί, κι' ὅταν κερφῶ-
νανε τ' ἀφράτο μύγδαλο στὸ περούνη καὶ τὸ φέρνανε
βόλτα στὸ πιάτο μὲ τὸ μέλι. Μὰ κείνος πού δὲν μπο-
ροῦσε νὰ χωνέψει τὴν ἄργητα τοῦ Γκόση εἶταν ὁ
παπᾶς. Ὁ παπᾶς πού σὰν ἀκουσε τὸ δειλινὸ πῶς θὰ
πᾶνε γιὰ τὰ «καλήμερα» στοὺς βλάχους ὁ κύρ πρόεδρος
κι' ὁ Κίμος, δέχτηκε πρόθυμα-πρόθυμα—χωρὶς νὰ τοῦ
ποῦνε καὶ τίποτα, νὰ τοὺς ἀκολουθήσει γιὰτὶ ἤξερε
πῶς οἱ βλάχοι εἶναι φιλότιμοι καὶ γιὰτὶ ἔτυχε ὁ κύρ-
πρόεδρος μὲ τὸν Κίμο νὰ τοὺς ἔχουνε νοικιάσει
γιὰ βοσκοτόπια τὰ γεροσχώραφα πού δὲ θὰ σπέρνανε
αὐτὴ τὴ χρονιά, μιὰ πού θὰ τάφηναν κατὰ τὴ συνή-
θειά τους νὰ ξεκουραστοῦν. Ὁ παπᾶς δὲν τὸ χώνεψε
αὐτὸ καὶ συλλογιζότανε : Τί στὴν ἄργητα τοῦ Κυρίου
δὲν ἔρχεται ὁ Γκόσης, μὴ μπάς καὶ δὲ θέλει αὐτὸς τ'

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΣΑΒΑΤΟ

Ίδιοκτήτης : Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ : ΔΡΟΜΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ, άρ. 4, ΑΘΗΝΑ

Συντροπή χρονιάτικη : Δρ. 20.

Βρίσκεται στην Αθήνα σ' όλα τὰ κώσσια και στο βιβλιοπωλείο Βασιλείου (δόδος Σταδίου 4?)

ἀρνί που θάπαιρναν για μπαξίσι; κι' αν δεν ἐρχότανε και δεν πηγαίνανε κι' αυτοί—ἀντίο χρυσά ὄνειρατα. Τὰ ὄνειρατα που'πλεκε γύρα στα «καλήμερα» για τάρνι. Για τάρνι που θά τουῖδιαν και θά τῶστελνε τῆς παπαδιάς στην πολιτεία, να τὸ θυρέψει και να τὸ σφάζουνε τη Λαμπρή που θά κατέβαινε. Ἔτσι μὴ μπορώντας να κρατηθεῖ μόνος στους συλλογισμούς, ἔγυρε κι' ἀρώτησε τὸν Κίμο που καθότανε σιμά του, γιατί ἀργεῖ τόσο ὁ Γκόσης. Ὁ Κίμος, ρουφώντας μιὰ γουλιὰ κρασί, τοῦτε τί ἔτρεχε και ἦρθε ἡ καρδιά του πατὰ στὸν τόπο τῆς.

Τοῦτε πὸς τὰπόμεμα που καθόντουσαν στοῦ Θύμου τὸ μαγαζι και κουβεντιάζανε πάνου στην ψαροσύγη εἶπε στ' ἀστεία του Γκόση πὸς κάνει τὸν ψαρά στὶς μπουνάτσες και πὸς ὅταν εἶναι κουφοδιάσασσα δὲν πάει με πυροφάνι. Ἔτσι, σι' ἀστεία! Μὰ ὁ Γκόσης ποῦτανε πιομένος και που τὰ πῆρε σοβαρὰ και πειράχτηκε στο φιλότιμο του θιάσσινοῦ και, του νησιώτη, τοῦτε πὸς θά πάει ἀπὸψε πυροφάνι, μ' ὅλη τὴν τραμουντάνα και θά χτυπήσει κέφαλους και σιμέρες και θά τὰ φέρε να τὰ κρεμάσει γιοφοντάνι στο λαϊμό του.

Μὰ ἡ νύχτα προχωροῦσε και τὸ βοριανέμι μανιάζε κι' οἱ γάτες νιαουρίζανε στα λιακωτά κι' ὁ Γκόσης δὲν ἐρχότανε. Και σὺν εἶπανε πολλὰ για τὰ σπιατὰ του κύρ-πρόεδρου, που του τὰ χαλάσανε οἱ βροχαριές και που πέρα στο Γιουρουμίκι ὁ ρέμμας που κατέβασε νερό του τῆριξε ὅλα στο γιολό, κι' ἀφου ἀναθεματίσανε τὸ φτεινὸ ζευγὼνα που ὅλα τὰ πεινολέουδα του κύρ-Κίμου τὶς μυγδαλιές στρώμα τὶς ἔτριξε ὁ βορηῆς· κι' ἀφου ὁ κύρ-πρόεδρος εἶπε τὸ «ἐδὲ μετσοῦμ» «τὰ χρόνια πολλά» ἀββινίτικα, κατεβάζοντας μιὰ κούπα κρασι κι' ὁ παπᾶς εἶπε ὅτι ὁ Θεὸς εἶναι δίκαιος και θά διορθωθοῦνε τὰ πράγματα, κατεβάζοντας μονορουφιζιὰ τὸ ρετινάτο του κι' ὁ κύρ-Δάσκαλος πίνοντας και ξαναγεμίζοντας τὴν κούπα του δὲν εἶπε τίποτα, πιάσανε να λένε και για τὴν ἀγρηγα του Γκόση.

Εἶπανε γελώντας πὸς θά τὸν χτυπήσει καμμιὰ δράκενι για κανὰς σκορπιός, εἶπανε πὸς ἀπ' τὸ κρασί θά βουτήξε στη θάλασσα για να βγάλει μανιτάρια, εἶπανε πὸς ἡ τραμουντάνα θά του τσάκισε τὴ βάρκα στα βράγια του νησιού, εἶπανε πὸς θά κάηκε ἀπ' τὸ δαδί του πυροφανοῦ κι' αὐτὸς κι' ἡ βάρκα... εἶπανε... εἶπανε...μὰ, σὰ δὲ φαινότανε τὴσην ὥρα ὁ Γκόσης και

μιὰ κ' εἶχε λαλήσει τὸ πρῶτο ὀρνίθι σηκωθῆκανε να πάνε αὐτοὶ κουτσά-στραβὰ να ποῦνε τὰ καλήμερα στους βλάχους να μὴ χάσουνε τάρνια που θά τους δίνανε μπαξίσι.

Ἔτσι βάλανε σ' ἕνα γερανὸ μαντήλι τρεῖς-τέσσερις χούφτες στραγάλια κι' ἄλλες τόσες φουντουκία για να φιλέμουνε τους βλάχους. Γιομίσανε ἕνα φλασκὶ ρετινάτο. Ἐβαλε ὁ κύρ-πρόεδρος ἕνα ποτήρι στην τσέπη, ζώστηκε αὐτὸς κι' ὁ κύρ-Κίμος τὰ φουσκία στη μέση, πῆσανε τους γκραδες στα χέρια, δώσανε του κύρ-Δάσκαλου τὰναμμένο φανάρι και σὺν ἔσιαξε κι' ὁ παπᾶς τὸ χραμμένο του σάλι τοιμαστήκανε να τραβήξουνε. Μὰ κείνη τὴν ὥρα πρῶφ! ἡ ὀρτα και να σου ὁ Γκόσης στο ἔμπα, σὺν ἄλλος Ποσειδῶνας κρατώντας στο χέρι ἀντίς για τρίανα καμιάκι.

Ὅλοι λαχταρίσανε μὸλις τὸν εἶδαε, μὰ ἀπ' ὅλους πὸς πολὸ ὁ παπᾶς.

— Μίρι σέρδε! του φωναζανε με μιὰ φωνὴ ὅλοι.

— Πὸς πῆγε ἡ πεσκάδα; ρώτησε περιγελαστικά ὁ κύρ-Γάσης.

— Κατὰ τὸ ρον...ροντοδιάλο! ἀπάντησε ὁ Γκόσης ψευδίζοντας και ξεχύνοντας μιὰ βρομερὴ μπόχα κρασιού. Στο μπαξὲ του Μήτρου...κάτου νετ!... Εἶχε μανιτάρια τῆς λάκκας... Τὰ τρουτήσα σὰ νᾶταν κέφαλοι. Εἶχε και ρετινά προτῆς...

— Κι' ἐμεῖς σὲ περιμέναμε, εὐλογημένε μου! εἶπε ἀτότομα ὁ παπᾶς, κόβοντας τὴ φλίναρία. Ἔλα... ὄντε πάρε τὴ λύρα σου και πάμε!...

— Με τὴν... εὐχὴ σου πρί... πρίφτη μου! γούλλησε ὁ Γκόσης κ' ἔσκυψε, λίγυσε, ἔφερε μιὰ δεξὰ μιὰ ξερβὰ τὸ κορμί του και φίλησε τὸ χέρι του παπᾶ. Μὰ ἂ θέτε, πρῶστεσε, πάμε μαζί να τὴν πάρουμε γιατι τὰ... τὰ σκυ....

— Ἄει... ρέμι! τὰπαντήσανε ἀββινίτικα και πιάγοντας ἀπ' τὸνα μπράτσο ὁ παπᾶς τὸν Γκόση κι' ἀπ' τὸλλο ὁ κύρ-δάσκαλος, και ρίχοντας στους νόμους ὁ κύρ-πρόεδρος κι' ὁ Κίμος τους γκραδες βγήκανε ἀπ' τὸ σπίτι, τραβώντας για τὸ χαμόσπιτο του Γκόση να πάρουνε τὴ λύρα, να φέρουνε γύρα τὶς στάνες και τὰ κονάκια, να λαλήσουνε τὰ «καλήμερα» στους βλάχους.

(Στάλλο φῶλο τελώνει) ΠΑΝΟΣ Δ. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

Ὁ κ. Γ. Σωτηριάδης ἀνάλυσε ἀπὸ τὴν Πανεπιστημιακὴ του ἔδρα, σὲ δυὸ μαθήματα, τὰ «Φωτερὰ σοκοτάδια» του κ. Δροσίνη. Οἱ φημερίδες τὸ χαρτεήσανε για κίνημα νεοτεραιστικὸ κι' αὐτὸ, και για τέτιο τὸ χαρτεήσε και μεῖς. Σὺνει ποῦγανε ἡ καλὴ ἀρχὴ και τμῆ σὲ κείνον που τὴν ἔκαμε. Σιγὰ σιγὰ, και με τὴν ὥρα του, θάρθει κι' ὁ πὸς νεοτεραιστικὸς κι' ὁ πὸς ριζοσπάστης καθηγητῆς που θά πάρε για κείμενο τὰ βιβλία του Ψυχάρη, καθώς κι' ὁ ἄλλος που θά ξηγήσει τὸν Ὅμηρο στους φοιτητῆς τῆς φιλολογίας με τὴν «Ἰλιάδα» του κ. Πάλλη.

ΕΠΩΔΟΣ

'Από τὴν "ΪΦΙΓΕΝΕΙΑ,, τοῦ Εὐριπίδη

Καὶ βλέπω πέρα
 Σιμὰ σιὰ πλοῖα,
 Τὸν Ἀχιλλέα,
 Σὰν τὸν ἄερα,
 Μὲ τὴ χρυσή του
 τὴν πανοπλία,
 Νὰ παρατρέχη
 Καὶ νὰ βροντᾷ
 Γοργὸ στοῦ Εὐμήλου
 Τὸ ἄρμα κοντά,
 Ποὺ τέσσερ' ἄτια
 Σαίρονουν καθάρια,
 Μὲ τὰ χρυσὰ τους
 Τὰ χαλινάρια.
 Τὰ δαίρνει ὁ Εὐμηλος
 Καὶ τὰ κεντράει
 Τὰ δυὸ τὰ μέσα
 Ποὺ τὰ κρατάει
 Βαρὺ τιμόνι
 Σφιχτοδεμένα
 Μαῦρα μὲ κάτασπρες
 Βοῦλες σπαρμένα.
 Τ' ἀπ' ἔξω ἀνεμίζουν
 Ὅριά μιὰ πύλη,
 Μ' ἄσπρο σημάδι
 Πάνω ἀπ' τὸ νύχι.
 Γέρονν στὴ βόλτα
 Στήγουν τ' αὐτιά
 Πετᾶν τὰ πόδια τους
 Σπίδες, φατιά.
 Μά... κείνος πάντα
 Δίπλα τους τρέχει,
 Μέσα στὴ σιόνη
 Φτερά, λές, κ' ἔχει..... !

ΑΛΕΚΟΣ Δ. ΦΩΤΙΑΔΗΣ

— Τὸ περασμένο Σαβατοβραδὸ τοῦ «Νουμά» εἶταν ἀπὸ τὰ πιὸ εὐχάριστα. Ἦρθε ὁ φίλος Γιαννιὸς μὲ τὴ γυναῖκα του, ὁ Κώστας Παρορίτης, Ν. Ποριώτης, Ρήγας Γκόλφης, Γεώργιος Δημητριάδης, Φώτος Γιοφύλλης, Σαράντης Ἀρχέλαος κὶ ἄλλοι πολλοὶ νέοι, καὶ περάσαμε τρεῖς ὧρες ἄλακρες, δίχως πόσα ἀκαδημαϊκῆ καὶ σοφῆς συζητήσεις, μὰ μὲ ἄσους φίλινξ κουβεντοῦλες καὶ μὲ ἀνέκδοτα ξεκαρδιστικά. Τὰ Σαβατοβραδὰ τοῦ «Νουμά» ἔχουν τὸν τύπο τῆς φιλικῆς συγκέντρωσης καὶ ὄχι τῆς ἐπίσημης παρουσίας.

GUSTAVE FLAUBERT: 'Ο πειρασμὸς τοῦ Ἀγγίου Ἀντωνίου. Μετάφρ. Κ. Βάρβαλη (Λογοτεχνικῆ βιβλιοθήκη Φέξη. 1915. Δρ. Β). Ἀπὸ τὰ πιὸ χαρακτηριστικὰ ἔργα τοῦ Φλωμπέρ, ἴσως τὸ χαρακτηριστικώτερο. Ἡ μετάφρασί του σὲ γλώσσα ὡπωςδῆποτε δημοτικῆ. Τὸ ὡπωςδῆποτε ἀφορᾷ τὸν ἐκδότη καὶ ὄχι τὸ μεταφραστή.

GEORG BRANDES

ΓΙΑ ΤΟΝ ΪΨΕΝ ΚΑΙ ΤΗ ΖΩΗ ΤΟΥ

(HENRIK IBSEN INTIME)

Μετάφρ. Α. ΚΟΥΚΟΥΛΑ

3.—

V

Προσπάθησα κίποτε νὰ δεῖξω πὸς ὁ Ϊψεν, ἀφοῦ εἶχεν ἀρχίσει μὲ τὸν **Τούμουλο** δοκιμάζοντας νὰ μιμηθεῖ τὸν Ἑλεσλέγκερ, (*) κατὰληξε δουλεύοντας νὰ ἐλευθερωθεῖ ὁλότελα ἀπὸ τὴν ταγγάδα τοῦ ρωμαντισμοῦ τῶν ἔργων τῆς νιότης του (Olof Liljekrans) καὶ ν' ἀποχτήσει τὸ ἕφος του τὸ λακωνικὸ καὶ τὸ δυνατὰ λαξεμένο.

Εἶναι ἀκόμα πιὸ ἐνδιαφέρον νὰ παρατηρήσει κινένας πὸς δουλεύει καὶ μεταμορφίζει τὰ πραγματικὰ στοιχεῖα ποὺ χρησιμεύουν γιὰ νὰ βάλουν σὲ κίνηση τὴ φαντασία του.

Ὁ Kierkegaard κ' ὁ ὁπαδὸς του, ὁ νορβηγὸς Λάιμμερς, ποζάρησαν γιὰ τὸ **Μπράντ**. Κι' οἱ δυὸ τοὺς ἐγκαταλείψανε τὴν Ἐκκλησίᾳ ἀπὸ μιὰν εἴλαβη θέρημη. Ὅπως ὁ Μπράντ κ' ὁ Kierkegaard ὑπέρηξε αὐστηρὸς καὶ μεγάλος κ' ἀπόλειψε καθὼς αὐτὸς ἀπὸ ἕναν πρόωρο θάνατο.

Μὰ ὁ Ϊψεν εἶχε μεταμορφώσει ὁλότελα τὰ διδόμενα, σύμφωνα μὲ τὴς ἀπαίτησε τὴς καθαρὰ ἀτομικῆς του. Ὁ Μπράντ θελεῖ νά'ναι πέτρινος ὁ ἄνθρωπος κ' εἶναι ἀκριβῶς αὐτὸ ποὺ κ' ὁ ἴδιος ὁ Ϊψεν ζητᾷ. Ἡ τραχύτητα, ἡ σκληρότητα, ἡ αὐστηρότητα εἶναι τοῦ ἑαυτοῦ του σημάδια τὸ περισσότερο, καθὼς κ' ἡ φλογισμένη ψυχὴ ποὺ δὲ σταματᾷ μπροστὰ σὲ τίποτα, εἶναι καθαρὰ ἡ δική του. Προσωπικὸς εἶναι ἀκόμα κ' αὐτὸς ὁ δισταγμὸς στὴ σύλληψη τοῦ ἔργου, ποὺ δὲν τολμᾷ νὰ δώσει δίκιο στὸν ἥρωα, μὰ ποὺ δὲν μπορεῖ κίολας νὰν τοῦ δώσει κ' ἄδικο, χωρὶς ὄλο τὸ ἔργο νὰ μὴ σωροβολιαστεῖ.

Γιατὶ μέσα στὸ Μπράντ ἐπάσχει ἀνταγωνισμὸς ἀνάμεσο τῆς ἐντολῆς τῆς πραγματικῆς ἀνθρωπίνης: Νάσαι ἕνας κ' ὁλόκερος! καὶ τῆς ἐντολῆς τῆς εἰδικῆς χριστιανικῆς: Ἐγκατερέρηση! Ἡ πρώτη ἔχει τὴς ρίζε τῆς στὴ συνειδητῆ διανοητικῆ ζωὴ τοῦ Ϊψεν καὶ ἡ δευτέρη στὸ κληρονομικὰ χριστιανικὸ πνεῦμα του.

Ὁ Ϊψεν σκέφτεται σὰν ἕνας παγανιστῆς, ἐγκρίνει τὴν ἐντέλεια τῆς ζωῆς, μολογᾷ τὴν ἀξία τοῦ πριμάτου τούτου, μὰ ὅμοια μὲ τὸ Γκολτσμίδ, δοκιμάζει σεβισμὸ μπροστὰ σὲ κάθε αὐτοθυσία τὸ αἰσθημᾷ του εἶναι λιγότερο. Μέσα σὲ ὄλο τὸ ἔργο του, μιὰ ἀγνήση ἐντε-

(*) Ὁ Ἑλεσλέγκερ θεωρεῖται ὡς ἕνας ἀπὸ τοὺς πιὸ κλασικοὺς ποιητῆς τῆς Δανίας, δημιουργὸς τοῦ Ἐθνικοῦ θεάτρου στὸν τόπο του καὶ συγγραφεὺς πολλῶν δραμῶν, χαρακτηριστικῶν γιὰ τὴ ζωντάνια τῆς ἀναπαράστασης τῶν ἀρχαίων σκανδιναυικῶν ἠθῶν. Σ. τ. Μ.

λώς άσκητική τῆς ζωῆς, ἀκολουθῶν παράλληλα τῆ συγκατάθεσὶ τοῦ στόν πανθεισμό.

Ἄν ξετάσουμε ἀπὸ μιὰν ἄποψη καθαρὰ θεωρητική, ἡ κυρία ἐντύπωση ποὺ μᾶς δίνει εἶναι αὐτὴ ποὺ ἔχουν κ' οἱ ξένοι γενικὰ γιὰ τὸ ἔργο τοῦ Ἰψεν. Γι' αὐτοὺς ὁ νορβηγὸς δραματογράφος εἶναι ἕνας καταλυτῆς τῶν παραδόσεων καὶ τῶν κανόνων ποὺ ὄρισε ἡ κοινωνία, ἕνας ἀπόστολος τοῦ κηρύγματος τῆς χαρᾶς τῆς ζωῆς. Μέσ' στοὺς **Βρυκόλακες** εἶναι εἰλικρινὰ ἐπαναστάτης· στὸ **Σόλνες** ἀντικληρικὸς· τὸ κύριο συναίσθημα ποὺ μᾶς γεννιέται ὕστερ' ἀπὸ τὸν **Ἐπίλογο**, εἶναι μιὰ λύπη· ἡ ζωὴ τοῦ ἥρωα λογιέται φταρμένη, γιὰτὶ ὄντας ἀπορροφηγμένος ἀπὸ τὴν τέχνη καὶ τὴν φήμη, δὲν μπόρεσε νὰ νοιώσει τὴ χαρὰ τῆς ἀγάπης.

Καὶ ὅμως ὁ σανσουαλισμὸς βρίσκεται παντοῦ μὲ τὴν πλέον ἀποκρουστικὴν μορφή. Ἡ συνοδεία τοῦ Διονύσου μέσα στὸν **Ἄντοκράτορα καὶ τὸ Γαλιλαῖο**, εἶναι ἀπλοῦστατα ἄσκημη. Ἡ ἐρωτευμένη ἕπαρξη τοῦ Ἄλμερ καὶ τῆς Ρίτας εἶναι ἀντιπαθητικὴ δίχως πολλὰ. Ἄν ἡ γυναίκα εἶναι περήφανη καὶ ἀγνή θ' ἀπαρνηθεὶ τὸ σφίξιμο τοῦ ἀντρός, καθὼς ἡ Ἔδδα ἀπαρνιέται τὸ Λέβιπεργ. Καὶ ἂν, ἀντίθετα, εἶναι ὁ ἄντρας εὐγενικὸς καὶ μιᾶς διανοητικότητος ἀνώτερης, θάβῃ ἕξω φύλου κ' ἡ γυναίκα τοῦ κίκου θὰ λαχταρᾷ σιμά του, καθὼς ἡ Ρεβέκκα λαχταρᾷ κοντὰ στὸ Ρόσμερ, ἡ Ρίτα κοντὰ στὸν Ἄλμερ καὶ ἡ Εἰρήνη κοντὰ στὸ Ρούμπεκ, ἐνῶ τὰ χρόνια διαβαίνουν. Ὁ πουργιανισμὸς δὲν εἶναι μιὰ φυσικὴ ἐκδήλωση τοῦ συγγραφέα τοῦ ἴδιου· αὐτὸς πιστεύει κατὰ τὸ μισὸ στὸν ἀταβισμό καὶ κατὰ τὸ ἄλλο μισὸ ἐστὶ συνθήκη. Κεὶ ποὺ ἡ γυναίκα γιὰ ν' ἀρέσει καταφεύγει σὲ νάζια τόσο γυνδαῖα, ὡς τὸ ἀνακάτεμα τῶν μαλλίων, τὸ κόκκινο φῶς καὶ τὴν σμιπάνια (Ἐύολφ), κεὶ ἀκριβῶς ὁ σανσουαλισμὸς μᾶς δίνεται μὲ τὴν μορφή του τὴν πιὸ πρόστυχη, τόσο σκεδὸν ἄχαρος, ὅσον ἄχαρες εἶναι καὶ στὸν **Πέρ Γκύντ** οἱ σκέσεις τοῦ Πέρ μὲ τὴν γυναίκα τὴ ντυμένη στὰ πράσινα καὶ μὲ τὴν Ἀνίτρα.

Μέσα στὰ τελευταῖα του δράματα, ὅταν ἡ ἀγάπη ἢ δυνατὴ τῆς ζωῆς ἔχει ἀντιπρόσωπο, αὐτὸς μᾶς παρουσιάζεται πάντα ἀρκετὰ χοντροειδής, καθὼς ἡ Κα Βίλτον μέσα στὸ **Μπόρμαν** ἢ ὁ Οὐλφάιμ, ὁ κνηρὸς τῶν ἄρχων, μέσα στὸν **Ἐπίλογο**. Αὐτὸ εἶναι τὸ στίγμα ποὺ ἡ Νορβηγία ἢ κατὰ βάθος προτεσταντική, τίτωσε στὸ μέτωπο τοῦ πιὸ μεγάλου τῆς συγγραφέα.

(Ἀκολουθεῖ)

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

Προκηρῆξις διαγωνισμοῦ διὰ πέντε θέσεις ἐργοδότηων Γεωργ. Σταθμῶν κλπ.

Ὁ ἐπὶ τῆς Ἐθν. Οἰκονομίας Ὑπουργὸς

ἔχοντας ὑπ' ὄψει τὰ ἄρθρα 8 καὶ 13 τοῦ ἀπὸ 23 Ὀκτωβρίου 1911 Διατάγματος περὶ ἐκτελέσεως τοῦ νόμου ΓΔΚ

τοῦ 1911, προκηρῆσομεν διαγωνισμὸν πρὸς κατάληψιν 5 θέσεων ἐργοδότηων III τάξεως Γεωργικῶν Σταθμῶν ἢ Σχολῶν, προϋσταμένων ἀγροκητῶν καὶ βοηθῶν νομογεωπόνων.

Ὁ διαγωνισμὸς ἐνεργηθήσεται ἐν Ἀθήναις ἐν τῷ καταστήματι τοῦ Δενδροκομικοῦ καὶ Κηπουρικοῦ Σταθμοῦ Ἀθηνῶν τὴν 16ην Φεβρουαρίου ε. ἔ. ἡμέραν Δευτέραν καὶ περὶ ὧραν 9ην π. μ.

Οἱ βουλόμενοι νὰ συμμετάσχουσι τοῦ διαγωνισμοῦ ὀφείλουσι νὰ υποβάλωσιν εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῆς Ἐθν. Οἰκονομίας (Τμήμα Γεωργίας), ἐντὸς εἴκοσι τῶν πολλῶν ἡμερῶν ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας, τὴν πρὸς τοῦτο αἰτησίαν των ἐπισυνάπτοντες ταύτην τὰ ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 9 τοῦ μνησθέντος Διατάγματος ὀριζόμενα πιστοποιητικά.

Ἡ παροῦσα δημοσιευθῆτω μόνον διὰ τῶν ἔχουσῶν ἔγγραφο ἐντολῆν ἐφημερίδων.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 11ῃ Ἰανουαρίου 1915.

Ὁ Ὑπουργὸς

ΑΝΔΡ. ΜΙΧΑΛΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

Γνωστοποιεῖ : 1) εἰς τοὺς ἐργοδότης οἰκοδομῶν καὶ ἄλλων τεχνικῶν ἔργων, 2) εἰς τοὺς διευθύνοντας βιομηχανικὰ ἢ βιοτεχνικὰ ἐργοστάσια, ἐργαστήρια, ἄλλους τόπους ἐργασίας, ἐν οἷς γίνεται χρῆσις μηχανικῶν ἐργαλείων, 3) εἰς τοὺς κυρίους ἐπιχειρήσεων μεταφορᾶς παντὸς εἶδους, φορτηγεφορτώσεων καὶ ἀποθηκεύσεων, καὶ 4) ἐν γένει εἰς τοὺς κυρίους πάσης ἐκμεταλλεύσεως ἢ ἐπιχειρήσεως ἐν αἷς χρησιμοποιοῦνται ἐκρηκτικαὶ ὕλαι ἢ γίνεται χρῆσις μηχανῆς κινουμένης δι' ἄλλης δυνάμεως, πλην τῆς τοῦ ἀνθρώπου ἢ τοῦ ζώου, ἢ τῆς ἐκ τοῦ Νόμου 551 τῆς 31 Δεκεμβρίου 1914 περὶ εὐθύνης πρὸς ἀποζημίωσιν τῶν ἐξ ἀτυχήματος ἐν τῇ ἐργασίᾳ τῶν παθόντων ἐργατῶν ἄρχεται ἀπὸ τῆς 1ης Φεβρουαρίου καὶ ὅτι ἐπομένως ἀπὸ τῆς ἡμέρας ταύτης καὶ ἐφεξῆς οἱ τοὶ θὰ εἶναι ὑπεύθυνοι εἰς τὰς χρηματικὰς ἀποζημιώσεις, τὰς ὁποίας καθορίζει ὁ αὐτὸς νόμος διὰ πᾶν οἰονδήποτε ἀτύχημα τὸ ὅποιον συνέβη εἰς ἐργατῶν των κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἐργασίας των ἢ ἐξ ἀφορμῆς αὐτῆς.

Τὴν εὐθύνην αὐτὴν δύνανται νὰ ἀντιμεταπίσωσιν οἱ ὡς ἄνω κατὰ τὸν νόμον ὑπεύθυνοι ἐργοδότης ἂν ἀσφαλίσωσιν αὐτοὺς κατὰ τῶν τοιούτων κινδύνων εἰς τινα ἰδιωτικὴν ἀσφαλίειαν ἢ ἂν καταρτίσωσι πλείονες ἐξ αὐτῶν ὁμοῦ, ἀλληλοσφάλειαν ἐνούμενοι εἰς συνεταρισμὸν τοιούτου σκοποῦ. Περὶ τῶν ἀσφαλείων τούτων καὶ τῆς ὁργανώσεώς των τὸ ὑπουργεῖον τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας δίδει εἰς πάντα αἰτούντα τὰς ἀναγκαίας ὁδηγίας καὶ πληροφορίας.

Δημοσιευθῆτω μόνον διὰ τῶν ἔχουσῶν ἔγγραφο ἐντολῆν ἐφημερίδων.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 16ῃ Ἰανουαρίου 1915.

(Ἐκ τοῦ ὑπουργείου τῆς Ἐθν. Οἰκονομίας)

ΠΡΟΚΗΡΤΕΙΣ

Διαγωνισμοῦ πρὸς κατάληψιν θέσεως γραφῆος ἐν τῇ Ἀβερωφείῳ Γεωργικῇ Σχολῇ Λαρίδος.

Ὁ Ὑπουργὸς τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας διακηρύττει ὅτι :

Προκηρῆσεται διαγωνισμὸς τὴν 3 Φεβρουαρίου ε. ἔ. ἐν τῷ καταστήματι τῆς Ἀβερωφείου Γεωργικῆς Σχολῆς Λαρίδος πρὸς κατάληψιν θέσεως γραφῆος.

Οἱ βουλόμενοι νὰ διαγωνισθῶσιν ὀφείλουσι ἔνα πρὸ τριῶν ἡμερῶν τοῦλάχιστον ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς ἐναρξέως τοῦ διαγωνισμοῦ υποβάλωσι τῇ Διευθύνσει τῆς Σχολῆς αἰτησὴν ἐπι-

συνάπτοντες, α) πιστοποιητικών της άρμοδίας Δημοτικής Αρχής ότι κέκτηνται την Έλληνικήν Ιθαγένειαν, β) πιστοποιητικών του άρμοδίου Στρατολογικού Γραφείου ότι εξέπληρωσαν την στρατιωτικήν αυτών υποχρέωσιν ή ότι απηλλάγησαν ταύτης, γ) πιστοποιητικών των άρμοδίων παρ' Εφέταις και Πλημμελειοδίκαις εισαγγελέων ότι δέν κατεδικάσθησαν ή ότι δέν παρετέμφθησαν δι' όριστου βουλευματος επί κακούργηματι ή πλημелλήματι των υπό των άρθρων 21, 22 και 24 του Ποινικού Νόμου προβλεπομένων και δ) άπολυτήριον Γυμνασίου.

Οί διαγωνισθησόμενοι εξετάζονται γραπτώς, τὰ δὲ θέματα ἐφ' ὧν διαγωνίζονται εἶνε τὰ ἑξῆς :

1ον) Ἐκθεσις ἰδεῶν, 2ον) μετάφρασις ἐκ κειμένου συγγράμματος Ξενοφώντος, 3ον) μετάφρασις ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ ἀπὸ τοῦ κειμένου Τηλεμίχου Γένελο, 4ον) Καλλιγραφία, 5ον) ταχυγραφία, 6ον) λύσις 2 ἀριθμητικῶν προβλημάτων.

Δημοσιευθήτω μόνον διὰ τῶν ἔχουσῶν ἔγγραφον ἐντολήν ἐφημερίδων.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 13ῃ Ἰανουαρίου 1915.

Ὁ Ὑπουργός

ΑΝΔΡ. ΜΙΧΑΛΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ

α. Ἀρλουμπίδι. Ἄλλο Συνδικαλισμὸς καὶ ἄλλο ἐργατικὰ συνδικάτα ἄλλο σοσιαλισμὸς καὶ ἄλλο Πολιτικὴ δογάνωσι τῶν ἐργατῶν. Ἄν τῆξερε αὐτὰ τὰ ἄλλα, καὶ ἄλλα πολλά ἀκόμα, ἡ «Ἔστια» δὲ πᾶραφει τὰ παιδρὰ πούγραφε τὴν Τρίτην στὸ φίλλο της. — Σ' ἔναν ἀναγνώστη τοῦ «Νουμά». Μπρρρρρ !..... — κ. Πουλολόγο. Ἐλάμε, δὲν ἀξίζει περισσότερη καὶ σοβαρότερη κουβέντα. — κ. Σ. Φωτινό. Ἀφοῦ πρόκειται νὰ ξενιτίζεις μιά πρόληψη, τυπώνουμε δὴ τὸ τραγουδάκι σου :

Θέλω νὰν ἔρω μιὰν ἀγῆ, κερά, σιλόχοντικό σου,
Ὅπόχεις κάτω στήν ἀλλή μιλιά καλοδεμένη.
Γιὰ νὰ κρυφτῶ στὰ κλώνια της τὰ πυχτοφυλλωμένα
Κι' ὄντας ἐρτεῖς κα' ἀπλώσεις της τὸ παχουλὸ σου χέρι

Γιὰ νὰ μαζώξεις στή μοδιὰ τὰ μουσομηλαράκια,
Νὰ σκίψω κεῖθεξ ἀφαντος νὰν τὸ γλυκοφιλήσω.

— κ. Θ. Στ. Τὸ λάβαμε κα' εὐχαριστοῦμε. — κ. Γραμματικό. Λάθος εἶτανε τυπογραφικὸ καὶ παρακαλοῦμε νὰν τὸ διορθώσεις. Ἔτσι στή σελίδα 34 τοῦ περασμένου φύλλου, ἄρθρο Φιλήντα πρέπει νὰ διορθωθεῖ τὸ διῆγημα διῆγημα (στήλη 1, ἀράδα 33) σὲ διῆγημα φωνήεντα καὶ τὸ δυότατικά (στήλη 2, ἀράδα 26) σὲ «οὐδίαδτικά» πού μὰς ἐρχονται ἀπὸ τὴν παράδοσι.

ΕΘΝΙΚΗ ΑΤΜΟΠΛΟΪΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Γραμμή Πειραιῶς—Κυκλάδων

Γραμμή Πειραιῶς—Ἀλεξανδρείας

Τὸ μὲ διπλοῦς ἑλικας καὶ μηχανὰς ἀρθάσιου ταχύτητος πολυτελείας καὶ ἀέσεως θαλαμηγῶν ἀτιμόπλοιοι «ΕΣΠΕΡΙΑ» ἀναχωρεῖ ἐκ Πειραιῶς (Ποσειδών Τροχίτας).

Ἐκἀστην ΠΕΜΠΤΗΝ, ὄραν 10.30 μ.μ. διὰ Σῦρον Τήνον, Ἀνδρον καὶ Κόρθιον.

Ἐκαστον ΣΑΒΒΑΤΟΝ, ὄραν 3 μ.μ. δι' Ἀλεξάνδρειαν διὰ περαιτέρω πληροφορίας ἀπευθυντέον :

Ἐν Ἀθήναις. Γραφεῖα Γεν. Διευθύνσεως, ὁδὸς Ἀπελλοῦ ἀριθ. 1 καὶ εἰς τὰ Πρακτορεῖα ταξειδίων κ. κ. Θωμά Κοῦκ καὶ Γιού, Ἀδελφῶν Γκιόλιμαν καὶ Σ. Σωτιάδου, (Πλατεῖα Συντάγματος) καὶ Ἰωάν. Ρέντα (παρὰ τὸν ἡλεκτρικὸν σταθμὸν Ὀμοιοῦσας).

Ἐν Πειραιεῖ. Γεν. Πρακτορεῖον, ὁδὸς Φίλωνος, 11. (ὀπισθεν Ἀγίας Τριάδος).

Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ Μ. Π. Σαλίβαρον, ὁδὸς Ἀντωνιάδου, 1.

(Ἐκ τοῦ Πρακτορεῖου)

ΥΠΕΡΩΚΕΑΝΙΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΤΜΟΠΛΟΪΑ

Γενικὸς Διευθυντὴς ΛΕΩΝΙΔΑΣ ΕΜΠΕΡΙΚΟΣ

ΤΑΧΕΙΑ ΓΡΑΜΜΗ ΕΛΛΑΔΟΣ—ΝΕΑΣ ΥΟΡΚΗΣ

Τὸ ταχύπλοον ὁκλαμηγῶν Ἑλληνικὸν ὑπερωκεάνειον

“ΙΩΑΝΝΙΝΑ”

ἀναχωρήσει ἐκ Πειραιῶς (μέσφ Καλαμῶν—Πατρῶν) κατ' εὐθείαν διὰ Νέαν Ὑόρκην τὴν 27 Ἰανουαρίου

Ἐπίσης τὸ μέγα ἑλληνικὸν ὑπερωκεάνειον

“ΑΘΗΝΑΙ”

ἀναχωρήσει ἐκ Πειραιῶς μέσφ Καλαμῶν—Πατρῶν κατ' εὐθείαν διὰ Ν. Ὑόρκην τὴν 4 Φεβρουαρίου.

Ἐπίσης τὸ μέγα ἑλληνικὸν ὑπερωκεάνειον

“ΠΑΤΡΙΣ”

ἀναχωρήσει ἐκ Πειραιῶς μέσφ Καλαμῶν—Πατρῶν κατ' εὐθείαν διὰ Ν. Ὑόρκην τὴν 11 Φεβρουαρίου.

Δι' ἐπιβάτας, εἰδιότηρια καὶ περαιτέρω πληροφορίας ἀπευθυντέον :

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ : Πρακτορεῖον Ἐθν. Ἀτμοπλοίας ὁδὸς Ἀπελλοῦ 1. Ἄριθ. τηλ. 320.

ΕΝ ΠΕΙΡΑΙΕΙ : Γενικὸν Πρακτορεῖον Ἐθν. Ἀτμοπλοίας τῆς Ἑλλάδος, ὁδὸς Φίλωνος ἀρ. 44 (ὀπισθεν Ἀγίας Τριάδος). Ἄρ. τηλ. 127.

Οἱ θέλοντες νὰ ἀσφαλισωσι θέσεις ἀνάγκη νὰ δηλώσωσι ἐγκαιρως εἰς τὰ Κεντρικὰ Πρακτορεῖα τῆς Ἐταιρίας καὶ εἰς τοὺς κατὰ τόπους ἀνεγνωρισμένους ἀντιπροσώπους.

Ὑποστηρίζοντες τὰ Ἑλληνικὰ ἀτιμόπλοια, ὑποστηρίζετε τὴν **Σημαίαν ὁας**, μεγαλύνετε τὴν **Πατρίδα ὁας**.